

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФИИ И ГЕОИНФОРМАТИКИ
Кафедра физической географии мира и образовательных технологий

КЛИМЁНОК
Яков Сергеевич

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ И ОЦЕНКА
ПРИРОДНО-КУЛЬТУРНОГО ПОТЕНЦИАЛА
ЗАПОВЕДНИКОВ И ЗАКАЗНИКОВ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат биологических наук,
доцент Д.Г.Жоров

Допущен к защите

« ____ » _____ 2025 г.

Зав. кафедрой физической географии мира
и образовательных технологий

кандидат географических наук, доцент
_____ А.А.Карпиченко

Минск, 2025

Климёнок Я.С. Сравнительный анализ и оценка природно-культурного потенциала заповедников и заказников Республики Беларусь. Дипломная работа с. 61, рис. 22, табл. 13, литературных источников 45.

ЗАПОВЕДНИКИ И ЗАКАЗНИКИ, СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ, ПРИРОДНО-КУЛЬТУРНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ, ОЦЕНКА.

Объект исследования: заповедники и заказники Республики Беларусь.

Цели исследования: провести сравнительный анализ и дать оценку природно-культурного потенциала заповедников и заказников Республики Беларусь, подробно рассмотрев на примере сравнения заповедников: «Острова Дулебы» и Березинском биосферном заповеднике.

Методы исследования: фотографирование, сравнение, анализ коллекционных и фотографических материалов, статистический анализ полученных данных.

В результате исследований установлено, что природоохранные территории распределены неравномерно по территории страны. Большая их часть расположена в северной, центральной и юго-западной частях Беларуси, заметно меньшая концентрация особо охраняемых природных территорий наблюдается на западе и востоке страны. В ходе работы был проведён подробный региональный обзор заповедников и заказников. На основании доступных данных удалось провести анализ и дать оценку природно-культурного потенциала на примере заповедников: «Острова Дулебы», Березинский биосферный заповедник. По результатам исследований разработаны краткие рекомендации по улучшению охраны природных территорий, внедрению новых технологий и методов управления, включая развитие экологического туризма и усиление международного сотрудничества, определены сильные и слабые стороны в организации работы заповедников. А также выявлены основные проблемы и перспективы развития системы охраны природных территорий в Беларуси. Проведённая работа подтверждает, что сохранение природно-культурного потенциала Беларуси возможно только через баланс между экологическими, экономическими и социальными приоритетами. Реализация предложенных мер позволит не только защитить уникальные экосистемы, но и превратить их в ресурс для устойчивого развития страны.

РЭФЕРАТ

Клімёнак Я. С. Параўнальны аналіз і ацэнка прыродна-культурнага патэнцыялу запаведнікаў і заказнікаў Рэспублікі Беларусь. Дыпломная работа с. 61, мал. 22, табл. 13, літаратурных крыніц 45.

ЗАПАВЕДНІКІ І ЗАКАЗНІКІ, ПАРАЎНАЛЬНЫ АНАЛІЗ, ПРЫРОДНА-КУЛЬТУРНЫ ПАТЭНЦЫЯЛ, АЦЭНКА.

Аб'ект даследавання: запаведнікі і заказнікі Рэспублікі Беларусь.

Мэты даследавання: правесці параўнальны аналіз і даць адзнаку прыродна-культурнага патэнцыялу запаведнікаў і заказнікаў Рэспублікі Беларусь, падрабязна разгледзеўшы на прыкладзе параўнання запаведнікаў: «Астравы Дулебы» і Бярэзінскім біясферным запаведніку.

Метады даследавання: фатаграфаванне, параўнанне, аналіз калекцыйных і фатаграфічных матэрыялаў, статыстычны аналіз атрыманых дадзеных.

У выніку даследаванняў устаноўлена, што прыродаахоўныя тэрыторыі размеркаваны нераўнамерна па тэрыторыі краіны. Большая іх частка размешчана ў паўночнай, цэнтральнай і паўднёва-заходняй частках Беларусі, значна меншая канцэнтрацыя асабліва ахоўных прыродных тэрыторый назіраецца на захадзе і ўсходзе краіны. У ходзе працы быў праведзены падрабязны рэгіянальны агляд запаведнікаў і заказнікаў. На падставе даступных дадзеных удалося правесці аналіз і даць ацэнку прыродна-культурнага патэнцыялу на прыкладзе запаведнікаў: «Астравы Дулебы», Бярэзінскі біясферны запаведнік. Па выніках даследаванняў распрацаваны кароткія рэкамендацыі па паляпшэнні аховы прыродных тэрыторый, укараненні новых тэхналогій і метадаў кіравання, уключаючы развіццё экалагічнага турызму і ўзмацненне міжнароднага супрацоўніцтва, вызначаны моцныя і слабыя бакі ў арганізацыі работы запаведнікаў. А таксама выяўлены асноўныя праблемы і перспектывы развіцця сістэмы аховы прыродных тэрыторый у Беларусі. Праведзеная праца пацвярджае, што захаванне прыродна-культурнага патэнцыялу Беларусі магчымае толькі праз баланс паміж экалагічнымі, эканамічнымі і сацыяльнымі прыярытэтамі. Рэалізацыя прапанаваных мер дасць магчымасць не толькі абараніць унікальныя экасістэмы, але і ператварыць іх у рэсурс для ўстойлівага развіцця краіны.

ABSTRACT

Klimenok Y.S. Comparative analysis and assessment of the natural and cultural potential of nature reserves and sanctuaries of the Republic of Belarus. Graduate work p. 61, fig. 22, tab. 13, literary sources 45.

NATURE RESERVES AND SANCTUARIES, COMPARATIVE ANALYSIS, NATURAL AND CULTURAL POTENTIAL, ASSESSMENT.

Research object: nature reserves and wildlife sanctuaries of the Republic of Belarus.

Research objectives: to conduct a comparative analysis and assess the natural and cultural potential of nature reserves and wildlife sanctuaries of the Republic of Belarus, examining in detail the example of comparing the nature reserves: " Ostrova Duleby " and the Berezinsky Biosphere Reserve.

Research methods: photography, comparison, analysis of collection and photographic materials, statistical analysis of the obtained data.

As a result of the research, it was established that nature conservation areas are distributed unevenly across the country. Most of them are located in the northern, central and southwestern parts of Belarus, a significantly lower concentration of specially protected natural areas is observed in the west and east of the country. During the work, a detailed regional review of reserves and sanctuaries was conducted. Based on the available data, it was possible to analyze and assess the natural and cultural potential using the following reserves as an example: " Ostrova Duleby", Berezinsky Biosphere Reserve. Based on the research results, brief recommendations were developed to improve the protection of natural areas, introduce new technologies and management methods, including the development of ecotourism and strengthening international cooperation, and identify strengths and weaknesses in the organization of the work of reserves. The main problems and prospects for the development of the natural area protection system in Belarus were also identified. The work carried out confirms that the preservation of the natural and cultural potential of Belarus is possible only through a balance between environmental, economic and social priorities. The implementation of the proposed measures will not only protect unique ecosystems, but also turn them into a resource for the sustainable development of the country.